

Глава първа

Капитан Илям Куилян Кюли, юни 1857 г.

Да речем човек получи куршум в черепа във война, подхваната от друг, та къде ще е началото на тая история? Ще кажете, това е лесно. Този кратък миг води началото си от деня, в който нашият герой е тръгнал на бой с маршова стъпка заедно със своите нови другари войници, все умници, хилещи се и махащи с ръце на момичетата. Но така ли е наистина? Защо да не е моментът, когато той за първи път взема кралския шилинг*, ченето му зейнало като на настъпена жаба, докато слуша примамливите обещания на сержанта? А какво ще кажете за ясната слънчева утрин, когато тъкмо е станал на шест и вижда по селската улица войници, които крачат свирепо дрънкващи с оръжия? Но като се замисля, защо да не се върнем направо към началото, към онази дълга тиха нощ, когато се ражда малко бебе, ококорено и чисто, с крехки, мънички ръчички? Ръчички, за които никога не би ти и минало през ум, че един ден ще пораснат достатъчно здрави да вдигнат дълга тежка пушка и да пуснат куршум през мозъка на клетото ни мъртво приятелче.

Ако трябва да избира начало за всички тия любопитни нещица, които ми се случваха напоследък, ами вероятно бих избрал оная сутрин, когато се отдалечавахме в северна посо-

---

* Изразите „да вземеш кралския шилинг“ и „да изпиеш кралската бира“ означават да се запишеш в армията или военния флот – доброволците са получавали 1 шилинг награда. През XVIII и XIX в. войнишката кариера не се е смятала за особено привлекателна, затова сержантите, набиращи войници, са прибъгвали до не съвсем почтени похвати – напивали са жертвите и са пъхали кралския шилинг незабелязано в джоба им или са го пускали в халбата им с бира. – *Бел. прев.*

ка от едно дискретно френско пристанище, където тютюнът и брендито бяха направо евтиния. Не че в оня момент нещата ми изглеждаха като начало, а по-скоро като край, или поне аз така се надявах. Вятърът беше постоянен, корабът се държеше добре и докато вършехме работата си, мога да кажа, че всеки на борда си прекарваше времето чудесно, унесен в мечти за пари, дето още не беше получил и удоволствията, които може да си купи с тях. Някои щяха да ги изръсят по-бързо и от пикня през борда, представяйки си юнашки запой, а след това вероятно и услугите на някоя намусена кръчмарска повлекана. Неколцина навярно си представяха как похарчват всяко пени за палто и ботуши, та да шашнат град Пийл с мода за ден-два. Други, по-разсъдливи, сигурно виждаха как парите потъват в наеми платени и съпруги умирени.

А Илям Кюли?

Докато „Искреност“ подскачаше и се люшкаше върху вълните, аз си представях Касъл стрийт в съботна сутрин – пълна с народ, който щъка нагоре-надолу и всеки оглежда всички останали, Ийлисад върви до мен в красива нова рокля, двамата сме вирнали глави като господари и никой не казва: „Гледай, ей ги Кюли – едно време родът им беше голяма работа.“ Или пък си представях моя праядо Хуан, известен като Големия Кюли заради това, че е единственият Кюли, дето някога е направил пари, вместо да ги губи. Ето го, ясен като ден, навежда се от небесата с телескоп и вика с глас по-висок и от гръмотевица: „Я го погледнете него, Илям Куилян, моя собствен правнук. Ей ви един кадърчен човек.“

После внезапно мечтанията ни бяха прекъснати. Том Тиър викаше от върха на мачтата, където беше на вахта.

– Платно. Платно на северозапад.

Не че някой обърна особено внимание на вика му тогава. Английският канал не е най-спокойното късче океан, тъй че няма причина за тревога в това да откриеш, че и друг кораб пълзи по пътя си. Момчетата не спряха да мият палубата, докато помощник-капитанът Брю и аз продължихме

да стоим на кварталдека, за да сме сигурни, че няма да се разсейват.

Но вие трябва да узнаете малко повече за „Искреност“, тъй като, ако някога е имало чудо, цялото изработено от дърво, то това беше тя. Истина ви казвам, едва ли бихте могли да си представите кораб, който да изглежда по-нормално на външен вид. Признавам, че беше малко старичка – носът ѝ закръглен и тъп и доста старомоден, а кварталдекът твърде висок за модните вкусове – но във всяко друго отношение си беше обикновена като морска вода. Бих се обзаложил, че може цял ден да се разхождате из нея и пак да не схванете нищо. Освен, и там е работата, ако нямате око за мерките на нещата. Или ако по случайност не погледнете над вътрешната рамка на вратата за килера с провизиите.

Ама това едва ли е възможно.

Е, в дните на моя праядо Големия Кюли въобще не е имало нужда от такава изкусна майстория. По онова време остров Ман все още е бил свободен и независим, тепърва е предстояло да бъде купен от английските политици, дето вечно си пъхат гагата навсякъде, и като свободна и независима земя, той е решавал какви свои собствени данъци и мита да налага върху брентито и тютюна и подобните им, което означава, че едва ли изобщо е имало такива. Това наистина е била златната ера на остров Ман. Кораби от всяко кътче на света, от Европа и Африка, от Индии Западни и Източни* са влизали директно в пристанищата му. Ами да, пристанищните ни кейове били така отрупани с бурета и бъчви, че човек едва е стигал до собствения си кораб. И при това всяка една евтина, безмитна капка алкохол и лист тютюн са били толкова законни, колкото самият крал Джордж.

Естествено, на добросърдечните жители на остров Ман, като моят праядо, им изглеждало срамота да стискат цялото това изобилие само за себе си, при положение че е имало

---

* Карибите и Югоизточна Азия. – Бел. прев.

толкова нещастни, отчаяни англичани, ирландци, шотландци и уелсци, пъшкащи и стенещи под бремето на скандалната цена на обмитения си алкохол. Изглеждало елементарна добрина да натоварят плоскодънка в безлунна нощ и да се плъзнат по морето към някое спокойно крайбрежно кътче на Ирландия или Шотландия – що пък не и на Англия или Уелс, тъй като остров Ман си седи тъкмо между всичките четири – и да им помогнат малко. Забравете всичките тия модни приказки за свободна търговия, защото това е само английска поза. Моят праядо е правил свободна търговия още преди тя да е била измислена.

Но аз се отклоних от онова начало, за което говорех. Вторият вик на Том Тийър дойде само миг или два след първия.

– Оня кораб на северозапад. Изглежда е катер.

Мисля, че сега всички му обърнахме малко повече внимание. Не че имаше нещо ясно и определено, но със сигурност беше по-лошо от това да са просто платна. Видите ли, макар да има много кораби, които *може* да са катери, има един поспециален вид, който *винаги* е катер, и тъкмо той беше видът, който не искахме да срещаме. Никой не каза и дума – момчетата продължиха да търкат палубата и да я заливат с кофи вода както преди, а Брю и аз самият продължихме да наблюдаваме – но всички мислехме за неприятности.

Това малко предприятие с „Искреност“ си беше риск, признавам, но по онова време ми се струваше, че рискът все пак си заслужава. Тъжната истина е, че едва ли някога е имало род толкова умен като Кюли, че да позволи всичко да се изсули през пръстите им. Когато Големия Кюли умрял, той оставил ферми, половин дузина градски къщи, странноприемница и лодки, достатъчни да изведат половината Пийл на разходка из пристанището, но по времето, когато съм се появил аз, имаше останала само една къща – имам предвид с покрив, – в която живеехме, плюс западнала, полуразрушена ферма, магазин на затънтена улица и малка, мърлява странноприемница, която едва креташе. Не че всичко беше отишло по комар и скъпи жени, в което поне би имало някакъв оттенък на героичност.

Не, Кюли бяха предпазливи, трезви хора, но с ужасен вкус към оспорване на завещания и свършено око за калпави покупки. Ама не мога да кажа, че и аз се справях по-добре от останалите. Дори с капитанското си възнаграждение от плавания напред-назад из Ирландско море на малки мръсни корабчета с товари от говежди кости и тям подобни, едва задържах глава над водата. Знаех, че ако в скоро време не направя нещо, всичко ще иде по дяволите и Кюли ще просят по главната улица подобно на мнозина други бедни несретници.

И тогава един ден чух, че в пристанището Рамзи е пуснал котва търговски кораб и е обявил несъстоятелност. Дължали пристанищни такси и щели да го обявят на търг, като се чу, че ще се продаде по-евтино и от каче развалена херинга. Това ме накара да се замисля. Истината беше, че имаше само един начин, по който Кюли някога бяха забогатявали, така че вероятно трябваше да го пробвам? Вярно, в тези дни старата търговия отдавна вече не беше на мода, но това не значеше, че няма да се отплати богато. Трябваше поне да го огледам. И така, отидох до Рамзи да хвърля едно око на оня изоставен кораб. Очукана стара коруба си беше, с висок кварталдек, какъвто вече не се среща, и си имаше дори едно мъничко топче като играчка на кърмата да плаши чайките, ама аз нямах нищо против. Какво пък, само като го гледах, чувствах как надеждата изпълва гърдите ми. Просто се виждах как крещя заповеди от палубата му, моя собствен кораб, който ще ме направи толкова богат, че да купя половината Дъглас.

До края на седмицата вече го бях взел и се озъртах за възможност да разпродам последните жалки остатъци от голямото богатство на Кюли. Разбира се, жена ми, както винаги, беше недоволна. Независимо че Ийлисад е радостта на моя живот, когато работата опре до поемане на риск, тя се превръща в една от ония предпазливи, претеглящи всичко жени, които никога не искат да рискуват и петак, дори ако той би могъл да им донесе петдесет гвинеи печалба. Наистина направих всичко по силите си да я спечеля на своя страна. Разказах ѝ мъничко

за хитрите неща, които могат да се направят с кораб, особено от човек от Ман, при това от град Пийл. Разказах ѝ за братовчедата Роб, който навремето си беше в английския флот и се ожени за англичанка, а сега ловеше змиорки и разни такива близо до Молдън – на плюнка разстояние от Лондон, – където живееше в стара къща, разположена на безлюден бряг, толкова удобен, та когато ни посети последния път, дори пусна няколко шегички за това какво би могло да се прави там. Разказах ѝ колко много може да се спечели от едно само пътуване от този специален вид и как освен това цялата работа всъщност е услуга за ония англичани и поради това си е съвсем морална по свой собствен начин. Не че от това имаше някаква полза. Всичко, което получих в отговор, бяха сърдити погледи и библейски притчи.

– Ще ни докараш дотам да просим по къщите, помни ми думите – казваше тя, – или ще ни вкараш в затвора.

– Не се тревожи – отвръщах аз – ще бъде лесно като да подритваш камъчета по брега. Само почакай. След три месеца ще имаш хубава, нова карета да те вози на черква в неделя.

Разбира се, нещата никога не стават точно така, както човек очаква. Отне повече от три месеца само да се подготви корабът. Първо трябваше да го докарам в Пийл, където всичко беше по-дискретно. След това трябваше да намеря всичкия онзи определен допълнителен дървен материал, от който се нуждаех и който трябваше да е от току-що разглобен кораб, който пък да е бил мъничко по-малък от самата „Искреност“. После следваше напасването на дървения материал, плюс извършването на необходимите ремонти. Имаше да се намери екипаж, който трябваше да е правилният до последния човек, което пък означаваше, че всички трябва да са хора от Пийл, защото на никой друг не можеш да имаш вяра. Накрая, когато и корабът, и хората бяха готови, трябваше да се намери подходящият за очите на митницата товар, който беше осолена херинга, направо ухаеща на остров Ман. Всичко това струваше доста пари и макар да бях платил доволно ниска цена за сама-

та „Искреност“, накрая останах без петак и дори трябваше да взема заем от Дан Гон, пивоваря на Касълтаун. Все пак в последните дни на май всичко беше напълно приключено.

Какво изпращане само беше! Сякаш половината Пийл се струпа там – застанали по кейовете и рибарските корабчета, всички зяпаха и естествено, размахваха шапка, ако имаха такава. Ама и ние си бяхме гледка. „Искреност“ беше хубава като коледна елха със своите нови платна, нови въжета и боя и дори фигурата на носа блестеше като нова, загледана в хоризонта през тъмните си къдрици с едва доловимо намигване. Бях си купил нов кат дрехи и шапка да ми върви и докато стоях на палубата, се чувствах направо великолепен и дързък. Единственото нещо, което всъщност развали всичко, беше епископът на Ман, когото видях да си пробива път към нас през тълпата.

– Капитан Кюли, нали? – попита той. – Разбрах, че отплавате на юг.

Епископът на остров Ман, трябва да ви кажа, бе англичанин на име Чалмърс и си беше намусен стар мизерник, който винаги гледаше отвисоко на света. Имаше хора, които разправяха, че бил постоянно нацупен, щото не му дали хубава, просторна катедрала в Уинчестър или Кентърбъри да си се разпорежда в нея на воля, а го прогонили в малка страна, пълна с методисти, мрънкащи на някакъв език, който той не разбира. Не твърдя, че това е вярно, ама има хора, дето го разправят. В момента обаче той беше самата благост, разбира се, защото искаше услуга.

– Трябва да ида до Порт Сейнт Мери, видите ли. Пътищата са толкова лоши, та се питах дали не мога да направя това малко пътуване на борда на вашия кораб.

Не мога да кажа, че много го исках на палубата си, дори само за тези час-два, колкото ни трябваша да стигнем до Порт Сейнт Мери, но едва ли е лесно да кажеш „не“ на епископ. Освен това, ако в Пийл имаше поне един човек, който да не знае какъв особен вид кораб е „Искреност“, това беше именно той, тъй че едва ли щеше да ни навреди с нещо. Или поне така

изглеждаше в оня момент. И така той се качи на борда в своята пурпурна одежда и глупава сламена шапка да му пази изтънчената английска глава от слънцето.

Скоро след това стана време да отплаваме. Както казват мъдрите хора, „Ако караш добрия вятър да те чака, няма да има какво да ядеш“. Провикнах се да ни освободят от стоянката и двете лодки влекачи потеглиха, отдалечавайки се бавно, докато въжетата им се изопнаха с плясък. След това „Искреност“ сякаш потръпна и малка ивичка вода се откри между нея и кея. Спомням си, че в този момент си помислих – макар едва да бяхме изминали и метър разстояние – че сега вече сме потеглили, след всички тия седмици чакане, и след това се замислих над загадката как ли ще потръгнат нещата и какво ли ще си мисля, когато се върна. Не че имах и най-малък проблясък за истината, разбира се. Ако имах, вероятно начаса бих скочил обратно на брега. Махнах с ръка на Ййлисад, макар тя да ми отвърна едва-едва, защото все още ми беше сърдита, и после екипажите на двете лодки натиснаха греблата и пристанището бавно започна да променя очертанията си, докато накрая съвсем се смали зад нас и фигурите, махащи с ръце, вече не бяха отделни човешки тела, а просто тъпа хора. След това нямаше време за зяпане, защото вече бяхме в открито море, полюшвайки се приятно върху вълните, и ни чакаше работа за вършене. Въжетата бяха прибрани, лодките бяха вдигнати на борда и момчетата се втурнаха нагоре по мачтите да пуснат едно-две платна, за да уловим вятъра. Скоро и последните очертания на Пийл изчезнаха и беше време да обърна глава в другата посока и да мисля за това, което следва. И тъкмо тогава на епископа почна да му доскучава. Предполагам, че сега, след като вече ни беше избудалкал да го вземем с нас, беше сметнал, че може да си позволи да зареже чара и скоро той се прозяваше и превземаше по палубата, сякаш беше изстрадал цели месеци корабен живот. И реши да се поразвлече с животните. Не бяха много на борда – бях пресметнал, че ще се нуждаем от месо само за седмица-две, а и парите бяха на привършване, тъй че бях взел само дузина пилета, една овца и

едно прасе – но и така си бяха достатъчни за епископа. Стоеше там в пурпурната си мантия и глупавата си сламена шапка, къткаше на пилците и пъхаше пръсти в клетката им или пък се опитваше да погали овцата, която даваше ясно да се разбере, че не го харесва. Май се вземаше за Свети Франциск Асизки. Не че правеше нещо лошо. Не, лошото дойде точно след това.

– Какво прекрасно прасе!

Това може и да не изглежда кой знае какво на човек, който не знае, но беше много лошо за ония, дето знаеха. Не че аз се вълнувам от разни глупави суеверия, твърдо не, но смея да кажа, че някои на борда ги приемаха насериозно и те биха ви рекли съвършено убедено, че има едни специални думи, дето никога не бива да бъдат произнасяни на борда на кораб от Ман, когато той е на вода, в противен случай цялото пътуване ще бъде преследвано от лош късмет. Макар едва ли да съм специалист, както вече казах, има някои хора, които настояват, че не трябва да се казва заек, а *помит**. По същия начин херингата винаги трябва да се нарича *дете*. На котката се казва *стъргало*. На мишката се казва *лонаг**. Вятърът е *Старите торби*. Плъховеите са *Чичовци* или *Големите хора*. *Пи Ин Лаа** – Кралят на деня – е слънцето, а *Бенрейн Нихоие**, което означава Кралица на нощта, е луната.

---

* Жителите на остров Ман са говорили келтски език, много близък до ирландския и шотландския. През XIX в. този език постепенно запада и последният местен жител, който го говори, умира през 1970 г. (макар напоследък да има движение за преподаването му в училищата на остров Ман). На мястото на отмерелия стар език се появява така наречения англо-мански диалект. Той представлява особена форма на английски език изпъстрен с келтски думи и фрази, а граматиката му често е буквален превод на келтската.

Колкото и да е тъжно, англо-манският диалект, подобно на древния келтски език преди него, вече също е на изчезване, с изключение на някоя и друга дума или фраза. За щастие има пълен запис от времето, когато той все още е бил говорен из целия остров (*Vocabulary of the Anglo-Manx Dialect* by A. W. Moore, Edmund Goodwin and Sophia Morrison), който предлага интригуваща картина на това какво най-вече е занимавало мислите на жителите на Ман в миналото. Морето, херингата и суеверията са представени особено силно. Също и различните типове характери –

Има също изобилие от думи, свързани с херингата, наследствата и малки суми пари. Преди всичко обаче диалектът създава впечатление за народ, който е изпитвал голямо удоволствие от играта с думи.) *Синята Джудит* е русалка. *Синия Джон* е морето. И никога, ама никога не трябва да казваш прасе, а винаги *свинчо*.

Естествено, грешки се правят и лошият късмет може да се обърне съвсем лесно, като се направи правилното нещо. Който е изрекъл грешната дума, както съм чувал, извиква високо „студено желязо“ и след това възможно най-бързо докосва с ръка нещо желязно на борда. В края на краищата това едва ли е нещо трудно, тъй че може да се направи, та макар и само за да успокои хората, които вярват в тия глупости. Проблемът в нашия случай беше, че грешната дума бе изречено от чужденец, при това епископ. В резултат на което никой от нас не каза и дума, но един-двама му метнаха кръвнишки погледи, които той май дори забеляза. Със сигурност заряза прасето бързо-бързо и си спомням, че скоро след това слезе долу, оплаквайки се от слънцето, и стоя там, докато стигнахме Порт Сейнт Мери, където се отървахме от стария мизерник.

Не че аз самият бях притеснен от случилото се, разбира се, тъй като няхах време за такива вятърничави работи, но смея да твърдя, че на борда с положителност имаше двама-трима, които се тревожеха, че такова нещо е станало тъкмо когато „Искреност“ отплава на това свое първо пътуване като кораб от остров Ман със специална цел. Така че имаше доста думи, изречени по адрес на епископ Чалмърс, когато точно петнадесет дни покъсно Том Тиър нададе своя трети вик от върха на мачтата.

– Катерът, обръща към нас сега.

Е, това вече не остави никакви съмнения.

всичките разглеждани с неодобрение. Лицемерните, притворни хора са представени с не по-малко от девет думи, фукльовците получават десет, едрите нетактични хора – петнадесет, докато избухливите – особено дребните кавгаджийки – цели осемнадесет. – *Бел. авт.*

От опит мога да кажа, че когато лошият късмет се стовари върху един човек, от него просто няма отърване, а капитан Кларк от катера „Долфин“ към Бреговата охрана на Нейно Величество си беше чиста проба лош късмет. Докато корабът му се приближаваше към нас, все се надявах, че може да попаднем на някой изкуфял възрастен джентълмен, дето мисли единствено за пенсионирането си, целият само гърбух и подагра, прозяващ се отегчено към книжата, но не, въобще не, капитанът Кларк, който стъпи на палубата на „Искреност“, беше един от ония излъскани англичани, гледащи към света иззад униформата си, жадни да открият какви закони е престъпил и нарушил. Така де, нямаше дори едно „добър ден“, докато се оглеждаше, следван по петите от шестима войници, в случай че вземе да се почувства самотен. Всичко, което каза, беше:

– Капитан...?

– Кюли, – отвърнах услужливо, връчвайки му корабните документи.

– Регистриран в пристанище Пийл сити, остров Ман, – погледна ме многозначително, когато стигна до остров Ман, сякаш да ми каже „Знам всичко за това малко местенце.“ – Плава за Молдън, Есекс, с осолена херинга. – Сега изигра малко представленийце, като поклати високомерната си глава и се престори на озадачен. – Трябва да кажа, че съм малко изненадан от вашето местоназначение. Освен ако не бъркам много, Молдън е риболовно пристанище. Сигурен ли сте, че там ще се заинтересуват от цял трюм херинга?

Повдигнах рамене.

– Има риба и риба.

Разбира се, не от този товар се интересувахте. Беше само загривка.

– Това, което ме тревожи, капитане, е местоположението ви. Вашият курс е от Пийл до Молдън, нали? Така че защо, чудя се аз, откриваме кораба ви да плава на север в посока от Франция?

Имах готов отговор, поне до известна степен.

– Вчера ни удари буря. Трябва да ни е отнесла трийсетина мили на юг.

Така се случи, че предния ден *имаше* малко лошо време и то *дойде* от север. Както казват мъдрите хора „*Избирай лъжите си така, както избираш съпруга – с ум и разум.*

Не че това свърши някаква работа. Сега Кларк показва ноктите си, което всъщност бе възнамерявал от самото начало.

– Капитан Кюли, трябва да ви попитам дали противно на указаното във вашите книжа не сте прекъснали плаването си в чуждо пристанище? Бих ви посъветвал да обмислите внимателно отговора си, тъй като всяко отклонение от истината с положителност ще бъде разкрито и аз ще се постарая да бъдете глобен толкова сериозно, че да си пожелаете никога да не сте излизали на море.

Имаше само един отговор, който можех да дам, и го дадох с всичкото обидено достойнство, което успях да докарам.

– Категорично не.

– Имате ли на борда товар, различен от отбелязаната тук херинга?

– И на това – не.

Изглеждаше доволен като хрътка, надушила зайци, и веднага се обърна към шестте си момчета в червени униформи.

– Искам този кораб да се претърси и то основно.

Значи стигнахме дотук. Нещата все пак не се оказаха така лесни като да подритваш камъчета по брега. Не че вече ни беше хванал, о, не, но си беше истинска неприятност, тъй като ненавиждах идеята някакви непознати да тършуват и ръчат из моята „Искреност“, като че ли е някаква обикновена улична блудница. Бях взел всички предпазни мерки, които можех, да прикрия прелестите ѝ, макар тези мерки да не бяха нищо повече от това да се погрижа всеки от екипажа да е зает с някаква работа, тъй като няма нищо по-лошо от бездействието, защото то прави телата неспокойни, а последното нещо, което искахме, беше изблик на пелтечене или крадлив, издайнически поглед в грешна посока. Хуан Брю, първият помощник-капитан,

и Парик Кинвиг, вторият помощник-капитан, крещяха заповеди като седем дявола и караха момчетата си да търчат напред-назад по палубата в изпълнение на задачи или да се катерят по мачтите да оправят платната. Чайна Клукас, корабният гигант, беше на щурвала, долу в работилницата под палубата Чалси Крисчън, дърводелецът, режеше с трион парче дърво, до него Ричи Мур, платнарят, шиеше съсредоточено своите платна, а Милкрест, стюардът, оправяше каютите.

Това ни оставя само Роб Куейл, готвача, когото пратих да чисти кочината, защото това беше най-безопасната работа за него. Фамилията Куейл, трябва да ви кажа, е добре известна със странните си членове, всички до един чудаци. Бащата на Роб Куейл умрял, когато той бил още бебе – от чиста пищяща лудост, както разправят някои – и той беше отгледан от майка си, която има малка порутена къщица долу на брега до навесите за осоляване на херинга и си изкарва хляба с пране на чужди мръсни дрехи. Дали тъкмо това е направило Роб Куейл странен или той просто е взел чудатостите си от ония другите Куейл, това не бих искал да гадая, но той несъмнено бе странен със своето дългнесто лице и заплашителния си поглед. Беше затворен в себе си и си мислеше, че всички други постоянно говорят за него, което всъщност те често и правеха. Е, едва ли е изненада, че ставаше мек като масло в компанията на животни. Именно свинчето, който епископът на Ман нарече прасе, стана най-добрият му приятел и за двете кратки седмици, откак отплавахме от Пийл, те вече изглеждаха като истинско семейство и едва ли минаваше и час, без Куейл да нами-не да му поговори или да му даде хубаво късче храна, дето беше намерил за него. Що се отнася до самото прасе, не можете да си представите по-самоуверително животно. Колкото по-добра ставаше храната му, толкова повече то се изпълваше с грандомански идеи за себе си, а Куейл почти се побъркваше да измисля неща, пред които то да не извърща зурлата си и да им обръща гръб.

„Има само едно нещо, дето свинчо не е опитал – беше обичайната шега на кораба и си беше шега, която Куейл ненавиждаше – и това е свински бут.“

Не че някой от нас беше в настроение за шегички тъкмо сега, когато капитан Кларк бе насъскал своите войници да тършуват из кораба. Започнаха с трюма, което беше опасно, но евентуално и полезно, тъй като каргото ни можеше да про-работи в наша полза. Бях избрал товара доста внимателно, защото има малко неща по-мръсни, по-хлъзгави и като цяло по-вонящи от петдесет бъчви осолена херинга. Капитан Кларк направи каквото можа, като застана възможно най-далече, когато войниците му започнаха да отварят бъчвите, но истината е, че нямаше начин да избегне солидна доза риба. Докато ги изпразваха върху парчета платно, въздухът се изпълни с истинска воня, а малки частици мазнина, кожа и кости хвърчаха навсякъде, достигаха изненадващи разстояния и се сипеха върху войниците и дори върху блестящата униформа и обувки на капитан Кларк. Е, на него тая работа със сигурност въобще не му хареса, но не го и възпря, защото срамът беше по-голям. Дори когато момчетата му бяха претърсили вече две дузини бъчви, когато трюмът стана по-вмирисан и от кучешки дъх, а все още не беше намерено и парченце от нещо друго, той си остана все така настървен.

– Стига толкова, сержант – провикна се той, сякаш си беше прекарал страхотно. – Да се заемем с останалата част от кораба.

Това беше неприятно. Влачиха се из целия кораб, опипваха и ръчкаха, а аз ги следвах по петите и наблюдавах. Първо в бака, където войниците претърсиха сандъците на моряците и претършуваха койките и дрехите, провисени да съхнат. След това работилницата, където Чалси Крисчън, дърводелецът, и Ричи Мур, платнарят, гледаха навъсено над парчетата си дърво и платно. Но при склада за провизиите сърцето ми наистина падна право в петите. Кларк надзърна вътре – нищо лошо в това, – но после, вместо да се задоволи с гледката на сухари и говеждо и подобните им, той взе, че постави ръце върху горната част на рамката на вратата и се надвеси навътре. За момент не можех със сигурност да реша дали случайно не е напипал с

пръсти онова определено парче въже, което беше опнато там. Чак когато се изправи обратно със същия киснат израз на лицето, започнах да дишам по-спокойно. След това отидохме в каюткомпанията. Тук можеше да е краят или пък окончателното ни избавление. Видите ли, бях хвърлил доста мислене за това специално кътче, смятайки, че за опазването на честта на една дама от мръсни копейски лапи няма нищо по-подходящо от добра доза изискани труфила. Още повече, че това свърши работа и то доста по-добре от оная осолена херинга. Щом капитан Кларк пристъпи вътре, видях как изразът на лицето му се смекчава леко.

– Каква хубава колекция имате.

Подкарах по вятъра.

– Това е моя страст всъщност. Винаги съм бил почитател.

Сега той обикаляше каютата, взирайки се в тях, една по една.

– Албърт е много добър. Къде ги намерихте?

– В Пийл. На острова има доста голям интерес.

Не бих казал, че това е съвсем вярно. В действителност на острова нямаше никакъв интерес, освен от преминаващи англичани, така че се наложи да пиша чак до Ливърпул, за да намеря гравюрите. Но както виждам нещата, ако аз щях да ставам патриот, тогава защо не и целият остров Ман заедно с мен?

– Виктория ми е любимата. Ето това е кралско величие, нали?

– Начинът, по който се обляга на лъва, е много естествен.

За първи път откак се беше качил на борда, в гласа му се появи учтивост, сякаш заслужавах да бъда третиран като пълноценно човешко същество, вместо само и единствено като недоказан закононарушител.

– И е необичайно да се видят толкова много от децата, изложени заедно.

Така се бе получило, че бях хвърлил малко труд по тях и бях научил имената им наизуст:

– Виктория, Албърт, Едуард, Алфред, Алис, Хелена, Луиз, Артър и малкият Леополд – изрецитирах ги аз. – Очаквам и

една Беатрис, разбира се, макар да се осмелявам да кажа, че тя ще трябва да порасне поне още няколко месеца, преди да видим неин портрет.

– Двата бюста също са много добри.

Взираше се в оня на Виктория, който беше поставен върху висока тясна куха колона до стената. За щастие не го гледа твърде дълго. И знаете ли, изглеждаше изпълнен със съмнение, дори и с мъничко вина. Предполагам, приятелчето просто не можеше да си представи, че човек, който знае наизуст имената на всичките девет кралски деца, би си помислил да мами лоялната Митница на самата кралица Виктория. Това със сигурност беше краят на неговия интерес към тършуването из кораба. Накара войниците да огледат каютата, но когато сержантът се опита да погледне зад гравюрата на Албърт, Кларк доста се намуси.

– Мисля, че това е достатъчно – каза остро, сякаш претърсването на кораба е било идея на този нещастник и много тъпа при това. – Сега можете да се върнете на лодката.

Ей на това му викам сладък момент, дето пълни душата. Ако се случи да сте от малка страна в този свят, като остров Ман, не може да очаквате твърде много победи над чужденците – разни Ватерло и Банокбърн* и тям подобни – но тая ми изглеждаше почти равна на тях по свой си начин. Бяхме претърпели нахлуване, окупиране, гледахме катастрофата право в очите, а сега враговете ни бягаха обратно там, откъдето бяха дошли. Ей, та по времето, когато се върнахме на палубата и стояхме до кочината, наблюдавайки как войниците се спускат от борда, Кларк вече почти се извиняваше.

– Надявам се рибата ви да не е похабена, капитане.

Направих всичко възможно да не изглеждам твърде доволен.

---

* На 24 юни 1314 г. в битката при Банокбърн шотландците печелят решаваща победа срещу англичаните в Първата шотландска война за независимост. – *Бел. прев.*

– Сигурен съм, че е наред.

– Е, трябва да ви благодаря за сътрудничеството и се надявам, че не сме ви причинили неудобство.

С тези думи той отстъпи към стълбата, за да слезе при войниците в лодката долу.

Бяхме съвсем близо, наистина бяхме. Мърдай, капитан Кларк, просто се разкарай от моята палуба ведно със скапаната си, оплескана с риба униформа и да те няма. Махай се, така че да си спестим всичките тия тревоги и бягства и криене по изби, че и по-лошо, много по-лошо при това. Самата мисъл ме кара да потръпвам от копнеж. Но не. Ей го там, вече толкова надолу по стълбата, че от него се виждат само рамене и глава, когато трябва само да хвърли оня последен поглед към мене, знаете, от учтивост – като че ли му искам усмивката на скапаното леке – и всичко ще свърши. Внезапно осъзнах, че гледа прекалено дълго. Лицето му се смръщи, очите му светнаха като мъниста с озадачен израз. Това не беше на добро. В следващия миг се качи обратно на палубата и вече знаех, че сме загазили.

– Какво е това, което държиш?

Не бях аз този, когото питаше, а Куейл, готвача, който погледна така, сякаш светкавица го беше треснала по главата.

– Просто сирене – запелтечи той, – за свинчото тука.

Кларк отпра сиренето от ръката му – голяма бучка си беше, с доста чуждестранна форма при това – и го помириса.

– И откъде може да е това сирене?

Бързо се досетих какво се задава. Точно до кея на онова определено, дискретно пристанище имаше редица магазини и Куейл трябва да се бе промъкнал там, без никой да го забележи. Виждайки как глупавият му никаквец ще ни накусне в още по-голяма беля с пелтеченето си, аз го стрелнах с поглед, за да го накарам да замълчи:

– От Пийл, нали?

– Значи това е сирене от остров Ман, така ли? – Кларк го обърна в ръката си и тогава лицето му цялото преbledня. Про-

тегна ръка към мен да го погледна. – И предполагам, това е писано на езика на остров Ман?

Можете ли да повярвате, залепнало отдолу имаше голямо парче френски вестник, в който сиренето трябва да е било увито. Знаех, че Куейл си е малоумен глупак, ама ми беше трудно да повярвам, че е чак толкова тъп. И всичко това заради оная безполезна свинска грамада.

Кларк хвърли бърз поглед на вестника.

– С дата само отпреди четири дни.

Едва ли бихте разпознали в него човека отпреди минута. Изпарила се беше цялата му високомерна жизнерадост. Сега гласът му бе останал някак без дъх, а лицето му беше направо изкривено от ярост. Криво ми е да го кажа, но съм сигурен, че нямаше да е и наполовина толкова зъл, ако не бях успял да го хвана толкова хубаво на кукичката с гравюрите на кралица Виктория и цялото ѝ домочадие. Беше изпързалия и го знаеше, а няма нищо, което вашият униформен англичанин да ненавижда повече от това да бъде направен на глупак от чужденец.

Трябваше да кажа нещо.

– Нямаше ли някаква рибарско корабче, което срещнахме? Трябва да си купил сиренето от тях, така ли е, Куейл?

Куейл кимна леко. Щеше да се съгласи дори да бях казал, че го е купил от минаваща акула. Не че това би било от някаква полза сега, защото Кларк нямаше да повярва и на една-едничка моя дума, та дори и да беше седем пъти вярна. Освен това купуването на стоки от чуждестранен кораб, без да ги декларираш, си беше почти същото нарушение на закона, както ако ги купиш от чуждестранно пристанище.

– Мисля – каза той леден като айсберг, – че е време да се отправите към Лондон за малък разговор с някои господа от Митницата на Нейно Величество. – След това се наведе над борда, за да повика обратно войниците от лодката. – „Долфин“ ще ви ескортира – добави той саркастично – просто за да сме сигурни, че няма да се загубите.

И така тръгнахме кротки като агънца, с катера на Бреговата охрана току зад нас, а шестимата войници се изтягаха на

палубата ни, пушеха лулите си и си прекарваха времето приятно, забавлявайки се с майтапи по адрес на хората от Ман и сиренето. Нищо не можех да направя по този въпрос, освен да кажа на Куейл, че за вечеря трябва да ни приготви хубаво опечено прясно *свинско*. Естествено, намериха се няколко души на борда, които да отбележат колко странно било, че животното, дете ни вкара в тая беда, е тъкмо същото, което епископът на Ман бе нарекъл прасе. Не че съм човек, който се тревожи за такива глупости, ама пък си беше и малко любопитно.

По здрач вече се виждаше земя. Беше доста дълъг ден. Гледахме оня черен английски бряг, а мечтанията ни за веселби, ром и жени отдавна се бяха изпарили. Мислите ми бяха единствено за претърсвания и въпроси, за глоби и конфискации, за банкрут. Вероятно дори и за престой в затвора.

Това, което получихме в действителност, едва ли би могло да е по-различно.

Преногобният Джефру Уилсън, юни 1857 г.

Тази нощ аз влязох в Земята на Ван Димен. През най-далечен пушинак крачех, където християнски крак още не бе стъпвал. Издигаха се пред мен скалисти брегове, стръмни като крепостни стени, макар да не бяха обикновени скали, бидейки бели и гладки като полиран алабастър. Смирен, но и безстрашен, започнах да се катеря, преодолявайки огромни канари и пропасти, изкачвайки се все по-нависоко, докато накрая стъпих върху могъщ връх, и там пред мен, великолепна за взора, лежеше най-зелената земя, която някога е съществувала – пишно и все пак подредено изобилие, градина наред пустошта, загубена за шест хиляди години. Докато гледах надолу към нея, изпълнен със страхопочитание и удивление, всяко далечно папратово дърво и поток, и цвете сякаш ми шептяха: „Слез долу, мили ми пасторе, слез долу и побързай“.

След това се събудих и открих, че съм в къщата на снаха ми в Хайгейт. Слънчевите лъчи на ранната лятна утрин заливаха